

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/527/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213202388
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gažovičová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1213202388.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: U. Š., bytom O. XX, N., proti odporcovi: M. Š., N. M. XX, N., o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II, zo dňa 29. apríla 2014, č.k. 20C/24/2013-106, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom zmenil súd prvého stupňa rozsudok Okresného súdu Bratislava V, č.k. 22P 101/04-96, zo dňa 29.06.2004 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu voči navrhovateľke na sumu 200,- € mesačne od 01.02.2013, ktorú uložil odporcovi platiť vždy do 15.dňa v mesiaci k rukám navrhovateľky a ročné výživné za obdobie od 01.02.2013 do 29.04.2014 v celkovej sume 1.751,40 € povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach v sume 50,- € spolu s bežným výživným, pod stratou výhody splátok. Vo zvyšku návrh zamietol a navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania. Rozhodol tak podľa § 62 ods. 1,2,3 § 65 ods. 3, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, keď vykonaných dokazovaním zistil, že naposledy bolo odporcovi určené výživné na navrhovateľku rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 22P 101/04-96 zo dňa 29.06.2004, právoplatným dňa 16.08.2004, ktorým bol zmenený rozsudok bývalého Obvodného súdu Bratislava II, č.k. 21C 134/95-16 zo dňa 18.03.1996 tak, že odporcovi bola zvýšená vyživovacia povinnosť k navrhovateľke z 1.200,- Sk mesačne na 2.500,- Sk mesačne. Ďalej zistil, že navrhovateľka býva S. O., v spoločnej domácnosti s matkou a jej partnerom, príjem tejto domácnosti pozostáva z platu matky v sume 2000,- € mesačne, ktorá pracuje S. F. ako opatrovateľka, matkin priateľ má syna vo veku navrhovateľky, ktorému mesačne prispieva finančnou sumou 200,- € a mal za preukázané náklady navrhovateľky, a to výdavky spojené so štúdiom, stravou, záľubami, ošatenie, obuv, školské pomôcky, doprava a pod. Odporca je rozvedený a platí navrhovateľke výživné v sume 82,80 € mesačne, býva s priateľkou v byte, ktorého vlastníkom je priateľkin otec, poplatky spojené s bývaním platí odporcova priateľka a ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá. Uviedol, že v čase posledného rozhodovania súdu o výživnom bola navrhovateľka žiačkou základnej školy, v súčasnosti je študentkou Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, a teda so štúdiom na vysokej škole sú spojené aj zvýšené výdavky. Dospel k záveru, že s prihliadnutím na vek a rozumovú vyspelosť navrhovateľky, náklady na uspokojovanie jej odôvodnených potrieb od poslednej úpravy výživného podstatne vzrástli a prihliadol aj na celkový vývoj životných nákladov (infláciu) za obdobie od r. 2004, kedy bola naposledy upravená vyživovacia povinnosť odporcu k navrhovateľke, ako aj na skutočnosť, že matka navrhovateľky je podľa svojich schopností tiež povinná prispievať navrhovateľke výživným, pretože túto svoju povinnosť už v podstatnej miere nevyvažuje svojou osobnou starostlivosťou o navrhovateľku a taktiež prihliadol na to, že navrhovateľka mala za príjem za rok 2012 v sume 425,88 €, ktorý slúži na uspokojovanie jej odôvodnených potrieb. Výživné v sume 200,- € považoval za zodpovedajúce odôvodneným potrebám navrhovateľky, ako aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom odporcu. Ročné výživné určil za obdobie od 01.02.2013 do vyhlásenia rozsudku, t.j. do 29.04.2014 v sume 1.751,40 €.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca, žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a návrh navrhovateľky zamietnuť. Namietal, že súd prvého stupňa vôbec nevykonal dokazovanie a v odôvodnení rozhodnutia neuviedol aké a v akej výške sú odôvodnené potreby navrhovateľky a príp. či tieto potreby, ktoré by navrhovateľka dokladovala, sú odôvodnené. Keďže nie sú známe náklady na výživu navrhovateľky, nemožno ani spravodlivo určiť pomer, v akom by sa každý z rodičov mal na týchto nákladoch podieľať. Navrhovateľka nepreukázala ani len výšku školného a súd sa s týmto nezaoberal. Uviedol, že počas uplynulých troch rokov sa dostal do ťaživej životnej situácie, kedy bol po väčší čas bez príjmu, súd nevzal do úvahy ani obdobie jeho práceneschopnosti, a to najmä po operácii na ORL klinike; bol nútený požičiavať si peniaze na živobytie a aj na to, aby navrhovateľke uhradil dohodnutú výšku výživného, teda viac ako bol naposledy súdom zaviazaný, tieto pôžičky dodnes spláca a do tejto situácie sa nedostal z vlastného zavinenia, ale preukázal, že mal dlhodobé zdravotné problémy. Na tieto skutočnosti však súd prvého stupňa neprihliadol a nezohľadnil ani niekoľkonásobne vyššiu životnú úroveň matky navrhovateľky od jeho životnej úrovne, keď aj vzhľadom na to, že si nemohol dlhší čas nájsť poriadnu prácu zo zdravotných dôvodov, nemôže si dovoliť okrem uspokojovania základných životných potrieb, ako je strava a znášanie časti nákladov na bývanie, platiť pre deti súkromnú školu, keď náklady na štúdium na verejnej škole sú neporovnateľne nižšie a pokiaľ ide o štúdium navrhovateľky na súkromnej škole, uviedol, že nebolo to jeho rozhodnutie a nikto sa ho nepýtal na jeho názor a jeho možnosti. Namietal, že súd prvého stupňa neprihliadol na životnú úroveň žiadneho z rodičov navrhovateľky, celú situáciu a pomery vyhodnotil nesprávne, keď na zistený skutkový stav neaplikoval ustanovenia Zákona o rodine o práve navrhovateľky participovať na životnej úrovni rodičov, o rozsahu jeho vyživovacej povinnosti vzhľadom na jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery a zároveň i na možnosti, schopnosti a majetkové pomery matky navrhovateľky, ako ďalšej osoby s vyživovacou povinnosťou. Ďalej namietal, že súd prvého stupňa ho nemal zaviazat' na plnenie vyššej vyživovacej povinnosti späťne, v období, keď bol bez príjmov a mal prihliadnuť aj na to, že zamestnanie si našiel až teraz.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. K námietkam odporcu uvedeným v jeho odvolaní, uviedla, že nebolo potrebné dokladovať výšku školného, keďže odporca nemusel prispievať na náklady vzniknuté školným, ale pokiaľ by mal záujem prispievať na polovicu nákladov školného, zdokladuje výšku týchto nákladov. Z toho istého dôvodu nebola povinná pýtať si povolenie od odporcu na štúdium na súkromnej škole, a preto ani súd nebol povinný sa týmto zaoberať. V súvislosti s tvrdením odporcu, že do ťaživej životnej situácie sa nedostal vlastnou vinou, poukázala na to, že dlhé roky holdoval alkoholu a hral hazardné hry, z ktorých dôvodov bol vyhodnený aj z viacerých zamestnaní a bol to tiež jeden z dôvodov rozvodu manželstva jej rodičov. Podľa jej názoru nie je dôvod, aby sa súd zaoberal jeho ochorením, keď v tomto období od neho zvýšené výživné nežiadala a nesprávne podľa jej názoru odporca namieta aj rozdielnu životnú úroveň oboch rodičov, pretože ak by odporca investoval financie do seba vzdelávania, bola by jeho životná situácia na vyššej úrovni. Ďalej uviedla, že si nespomína, že by sa odporca pokúšal kontaktovať s ňou a udržiavať s ňou vzťahy, pričom jej matka nemala žiadny dôvod na to, aby jej bránila v styku s odporcom.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nie je vecne správny.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery, je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu

výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Tým, že zákon v cit. ustanovení uvádza, čo má odôvodnenie rozsudku obsahovať, venuje odôvodneniu zvýšenú pozornosť. Odôvodnenie rozsudku má totiž význam z hľadiska kontroly správnosti rozhodnutia, a to tak kontroly vlastnej, ako aj zo strany účastníkov, ale aj zo strany odvolacieho súdu v prípade, že ho bude preskúmať.

Pod pojmom právo na spravodlivý súdny proces treba rozumieť i právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1, 17 a čl. 154c Ústavy SR).

Výrok rozsudku musí zodpovedať právnemu posúdeniu skutkových zistení nadobudnutých na základe vyhodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania. Z odôvodnenia rozsudku musí predovšetkým vyplývať, čoho sa navrhovateľ domáhal, na základe akých rozhodujúcich skutočností a z akých dôvodov, v čom spočívala obrana a námietky odporcu, aké dôkazy boli vo veci vykonané, akými úvahami sa súd spravoval pri ich hodnotení, a teda, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, k akým skutkovým zisteniam na tomto základe dospel, podľa akých ustanovení právnych predpisov zistený skutkový stav posúdil a v konečnom dôsledku je potrebné, aby súd vyložil, na základe akých úvah a k akým právnym záverom dospel. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Jednotlivé skutkové zistenia nadobudnuté vykonaným dokazovaním treba vyhodnotiť z hľadiska ich významu pre posúdenie veci, ich správnosti a hodnovernosti, a to aj v ich vzájomných súvislostiach a následne výsledky takéhoto hodnotenia premietnuť do záveru o skutkovom stave veci, rozhodnom pre jej právne posúdenie, ktoré predpokladá úvahy súdu o tom, prečo podriadil zistený skutkový stav práve pod konkrétne ustanovenia zákona, ako tieto vyložil a aké práva a povinnosti účastníkov konania na ich základe vo vzťahu k predmetu konania dovodil.

Dodržanie zákonných náležitostí pri formulovaní odôvodnenia rozhodnutia predpokladá, že sa súd v ňom adekvátne vysporiada so všetkými dôkazmi, ako aj skutočnosťami, ktoré inak v konaní vyšli najavo a aj s argumentačnými tvrdeniami účastníkov konania, na ktorých spočívajú ich námietky a je založená ich obrana, pokiaľ majú vzťah k prejednávanej veci. Odôvodnenie rozhodnutia musí byť jasným, zrozumiteľným a presvedčivým podkladom pre zistenie opodstatnenosti výroku súdneho rozhodnutia. Iba uvedenie všeobecných téz, či abstraktných myšlienok, nespĺňa zákonné náležitosti odôvodnenia. Pokiaľ z odôvodnenia rozhodnutia dostatočne jeho výrok nevyplýva, teda nedostatok dôvodov nedáva spoľahlivý podklad pre tento výrok, odvolací súd bez ďalšieho takéto rozhodnutie zruší, hoci by sa aj výrok ukázal správny pri náležitom odôvodnení, neprináleží totiž odvolaciemu súdu svojím rozhodnutím odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu nahrádzať.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie i postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv, pričom takýmto právom je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosti súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie korešponduje právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia. Porušením tohto práva sa totiž účastníkovi odníma možnosť skutkovo a právne reagovať na rozhodnutie súdu, proti ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho, dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia predstavuje porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia.

V prejednávanej veci sa však súd prvého stupňa citovanými zákonnými ustanoveniami a zásadami neriadil, keď výrok svojho rozhodnutia, ktorým rozhodol o zvýšení výživného odporcu na navrhovateľku, odôvodnil len všeobecným konštatovaním, že sumu 200,- € mesačne považuje za zodpovedajúcu odôvodneným potrebám navrhovateľky, ako aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom odporcu, avšak svoje rozhodnutie v tejto časti riadne neodôvodnil, keď neuviedol ako vyhodnotil

predložené listinné dôkazy a ani neskúmal dôsledne potreby navrhovateľky, uviedol len, že mal za preukázané výdavky spojené so štúdiom, stravou, záľubami, ošatenie, obuv, školské pomôcky a dopravu, avšak neuviedol, na základe akých vykonaných dôkazov mal tieto výdavky za preukázané a v akej výške, neskúmal výšku školného na súkromnej škole, ktorú navrhovateľka študuje, neposúdil tieto výdavky z hľadiska odôvodnenosti a v súvislosti s preukázanými schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi odporcu. Taktiež v odôvodnení napadnutého rozsudku nevyhodnotil dôsledne schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky navrhovateľky tak, aby bolo možné posúdiť, v akej výške je matka navrhovateľky schopná prispievať na výživu navrhovateľky a aká je jej životná úroveň, na ktorej má navrhovateľka právo sa podieľať. Výživné odporcu na navrhovateľku zvýšil od 01.02.2013, avšak počiatok zvýšenia výživného dostatočne neodôvodnil, neskúmal kedy došlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného a žiadnym spôsobom sa nevysporiadal s námietkami odporcu, týkajúcimi sa jeho nezamestnanosti, zdravotného stavu a práceneschopnosti. Odvolací súd preto posúdil ako dôvodné námietky odporcu, že s uvedenými skutočnosťami sa súd prvého stupňa nezaoberal a taktiež nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie odôvodnených potrieb navrhovateľky a ich výšku.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd posúdil záver súdu prvého stupňa, že uvedená suma zodpovedá odôvodneným potrebám navrhovateľky, ako aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom odporcu, ako predčasný, ktorý za daného stavu veci nemožno považovať za správny. Rozhodnutie vo veci samej odvolacím súdom by však v celom rozsahu nahrádzalo prvostupňové rozhodnutie, čím by bolo účastníkom odopreté právo namietat správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde, a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu, ku ktorým by dospel právnym posúdením skutkových zistení z hľadiska tých rozhodujúcich skutočností, ktoré považoval za významné, na rozdiel od prvostupňového súdu, ktorý sa nimi buď dostatočne náležite nezaoberal alebo opomenul vôbec zaoberať. Posúdenie podstaty veci v rámci dvojinštančného súdneho konania je však súčasťou práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Z uvedených dôvodov odvolací súd nemohol preskúmať vecnú správnosť rozsudku súdu prvého stupňa, a preto napadnutý rozsudok zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O.s.p., v ktorom súd prvého stupňa vykoná dokazovanie, najmä predloženými listinnými dôkazmi a po vyhodnotení dokazovania znovu posúdi dôvodnosť návrhu navrhovateľky a svoje rozhodnutie náležite odôvodní a vysporiada sa s námietkami účastníkov.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci podľa § 224 ods. 3 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.